

Bazuar në nenin 35, paragrafi 1, nënparagrafi 1.1, të Ligjit nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, si dhe nenin 1, paragrafi 1, të Ligjit nr. 04/L-155 për sistemin e pagesave, Bordi i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, në mbledhjen e mbajtur më 27 qershor 2016, miratoi këtë:

Rregullore për Sistemin e Pagesave Ndërbankare

Neni 1 Qëllimi

Qëllimi i kësaj Rregulloreje është përcaktimi i rregullave dhe procedurave për funksionimin e Sistemit të Pagesave NdërBankare të Kosovës.

Neni 2 Përkufizimet

1. Në zbatim të kësaj Rregulloreje termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:
 - 1.1. “*Bankë*” nënkupton një subjekt të përcaktuar me Ligjin Bankar;
 - 1.2. “*Bankë urdhëruese*” nënkupton një bankë e cila dërgon një udhëzim për pagesë për debitimin e llogarisë së saj në sistemin SPN;
 - 1.3. “*Bankë përfituese*” nënkupton një bankë e cila merr një udhëzim pagese për kreditimin e llogarisë së saj në sistemin e pagesave ndërbankare;
 - 1.4. “*BQK*” nënkupton Bankën Qendrore të Kosovës;
 - 1.5. “*BIS*” nënkupton Bankën Ndërkombëtare për Shlyerje;
 - 1.6. “*ATS*” nënkupton sistemin e transferit automatik;
 - 1.7. “*ACH*” nënkupton sistemin automatik të kliringut ndërbankar për vlera të ulëta të realizuar sipas sesioneve në baza neto;
 - 1.8. “*Datë valuta*” nënkupton ditën bankare në të cilën realizohet transaksioni i pagesës;
 - 1.9. “*EUR*” nënkupton valutën EURO;
 - 1.10. “*E-token*” pajisje që mbart një çip të integruar me memorie dhe/ose funksione procesori dhe certifikatë.
 - 1.11. “*Gridlock*” nënkupton një situatë që ndodh me transferat e fondeve ose të letrave me vlerë, në të cilën mos ekzekutimi i një udhëzimi pagese (për shkak të pamjaftueshmërisë së fondeve), bllokon ekzekutimin e një numri pagesash të tjera, të urdhëruara nga pjesëmarrës të tjerë të sistemit;

- 1.12. “*Sistem pagesash*” nënkupton një set instrumentesh, procedurash bankare si dhe sistemet e transferimit të transaksioneve ndërbankare që sigurojnë qarkullimin e parasë;
- 1.13. “*SPN*” Sistemi i Pagesave Ndërbankare;
- 1.14. “*Qendra për Vazhdimësi të Biznesit*” është tërësia harduerike dhe softuerike që shërben në situata emergjente, të jashtëzakonshme kur sistemi primar del jashtë funksionimit;
- 1.15. “*ISO*” nënkupton Organizatën Ndërkombëtare për Standardizim;
- 1.16. “*PAT*” nënkupton procesimin automatik të transfereve;
- 1.17. “*BIC*” nënkupton kodin e identifikimit të institucioneve pjesëmarrëse në SPN;
- 1.18. “*LBD*” nënkupton likuiditetin brenda ditës;
- 1.19. “*Likuiditeti*” nënkupton aftësinë paguese të një pjesëmarrësi në sistemin e SPN;
- 1.20. “*Klient*” nënkupton mbajtësin e një llogarie në një bankë;
- 1.21. “*Transaksion i pagesave*” nënkupton një veprim të inicuar nga paguesi ose i paguari, për vendosjen, transferin apo tërheqjen e parave, pavarësisht nga ndonjë obligim përkatës ndërmjet paguesit dhe të paguarit;
- 1.22. “*FIFO (First in - First out)*” nënkupton parimin i cili bën vendosjen në radhë të urdhër pagesave, në varësi të momentit të mbërritjes në sistem dhe ku urdhër pagesa e parë e ardhur në radhë shlyhet e para;
- 1.23. “*Fonde të mjaftueshme*” nënkupton fondet e disponueshme neto në një llogari shlyerjeje të një pjesëmarrësi në sistemin SPN, pas shlyerjeve neto të transaksioneve të pagesave;
- 1.24. “*RTGS*” nënkupton sistemin e shlyerjeve bruto në kohë reale;
- 1.25. “*RTGS CUG*” nënkupton përdoruesit e SWIFT-it të grupuar me qëllim përdorimin e shërbimit të SWIFT;
- 1.26. “*PO*” (*ang. payment originator*) nënkupton regjistrimin e transaksioneve në mënyrë manuale nga institucioni që urdhëron pagesën në komponentën e bazuar në ueb të SPN;
- 1.27. “*Transaksion i pagesës*” nënkupton një veprim i iniciuar nga paguesi ose i paguari për vendosjen, transferin apo tërheqjen e parave, pavarësisht nga ndonjë obligim përkatës ndërmjet paguesit dhe të paguarit;
- 1.28. “*Shlyerje*” nënkupton aktin e shlyerjes së obligimeve me anë të transferit të fondeve, letrave me vlerë apo të instrumenteve të tjera financiare ndërmjet dy ose me tepër palëve;
- 1.29. “*Llogari shlyerjeje*” nënkupton llogarinë e një pjesëmarrësi në SPN e cila përdoret për mbajtjen e fondeve për shlyerjen e pagesave ndërmjet pjesëmarrësve në sistem;
- 1.30. “*Log file*” nënkupton historikun e përshkruar të ditës së punës në sistemin SPN;
- 1.31. “*prerja fillestare*” nënkupton afatin maksimal i përcaktuar në orarin e operimit në sistemin SPN për pranimin e pagesave për klientët;
- 1.32. “*prerja përfundimtare*” nënkupton afatin maksimal të përcaktuar në orarin e operimit në sistemin SPN për pranimin e pagesave bankë-bankë;
- 1.33. “*Backup*” procesi i ruajtjes së kopjes rezervë të SPN-it;
- 1.34. “*Gateway*” Modul që mundëson shkëmbimin automatik të mesazheve në mes sistemit SPN dhe sistemeve kryesore të bankave;

- 1.35. “Pjesëmarrës në sistem” nënkupton anëtarin e një sistemi të pagesave të kliringut apo shlyerjes së letrave me vlerë apo palën e një marrëveshje, që themelon një sistem;
- 1.36. “Pjesëmarrës i drejtpërdrejtë” nënkupton një pjesëmarrës në SPN, që mund të kryejë të gjitha aktivitetet e lejuara në sistem pa përdorur ndonjë ndërmjetësues;
- 1.37. “Pjesëmarrës jo i drejtpërdrejtë” nënkupton një pjesëmarrës në SPN, i cili përdor një pjesëmarrës të drejtpërdrejtë, si ndërmjetësues me qëllim që të kryejë disa nga aktivitetet e lejuara në sistem;
- 1.38. “Ditë pune e sistemit” nënkupton një ditë ose pjesë të saj gjatë së cilës pjesëmarrësit në sistem janë të hapur për pranimin, përpunimin si dhe transferin e transaksioneve të pagesave;
- 1.39. “Netimi” nënkupton përcaktimin e obligimeve neto të pagesave ose përcaktimin e vlerës përfundimtare neto të obligimeve të shlyerjes në mes të dy e më shumë pjesëmarrësve në sistem të pagesave;
- 1.40. “shlyerje e udhëzimeve neto” nënkupton shlyerjen në baza neto të transaksioneve të pagesave nga komponenti ACH sipas sesioneve të kliringut.
- 1.41. “Kliring” nënkupton procesin e bartjes, barazimit, konfirmimit të udhëzimeve për transfer të fondeve dhe të letrave me vlerë para shlyerjes dhe përfshin netimin e udhëzimeve dhe krijimin e pozicioneve përfundimtare për shlyerje;
- 1.42. “Udhëzim” nënkupton rekomandim me shkrim të lëshuar nga Bordi Ekzekutiv i BQK-së;
- 1.43. “VPN” nënkupton rrjetin vendor që përdoret ekskluzivisht nga pjesëmarrësit në sistemin SPN;
- 1.44. “Kompjuter” nënkupton kompjuterin nëpërmjet të cilit pjesëmarrësit monitorojnë pagesat përkatëse dhe administrojnë radhën e tyre;
- 1.45. “SRK” nënkupton Sistemin i Regjistrimit Kontabël.
- 1.46. “Udhëzimi për pagesë” nënkupton një urdhër apo mesazh për transferimin e fondeve për përfituesin. Urdhri mund të jetë i lidhur me një transfer krediti apo debiti.

Neni 3

Fusha e zbatimit

1. Subjektet e zbatimit të kësaj rregullore, janë pjesëmarrësit e Sistemit të Pagesave Ndërbankare dhe Banka Qendrore e Kosovës.

Neni 4

Organizimi dhe rregullimi i Sistemit të Pagesave Ndërbankare

Roli i BQK-së në rregullimin e sistemit të pagesave ndërbankare është si vijon:

1. BQK është pronare, operon dhe mbikëqyrë Sistemin e Pagesave Ndërbankare, si dhe është pjesëmarrëse në kliring dhe shlyerje për kryerjen e pagesave që rrjedhin nga aktiviteti i saj operativ.

2. BQK administron llogaritë e shlyerjes, mund të ofron likuiditet brenda ditës dhe lehtësira për të siguruar sisteme efikase dhe të qëndrueshme të kliringut dhe pagesave.
3. Harton aktet nënligjore për të siguruar funksionimin dhe sigurinë e sistemit të pagesave;
4. Pranon pjesëmarrës të rinj në SPN ose ndryshon informacionin e mbajtur për pjesëmarrës në SPN;
5. Hap dhe mban llogaritë e shlyerjes, zhvillon procesin në cilësinë e agjentit shlyerës;
6. Nënshkruan marrëveshjen me pjesëmarrësit e SPN.
7. Vendos për kufizimin e përkohshëm dhe pezullimin e qasjes të një pjesëmarrësi në sistem.
8. Siguron zhvillimin e sistemit të pagesave ndërbankare në Kosovë në përputhje me standardet si vijojnë:
 - 8.1. Parimet e BIS mbi netimin dhe parimet e infrastrukturës së tregjeve financiare të Komitetit mbi Sistemin e Pagesave;
 - 8.2. Organizatën Ndërkombëtare për Standarde (ISO) 20022;
 - 8.3. Bankën Qendrore Evropiane.

Neni 5

Administrimi dhe operimi i sistemit të pagesave ndërbankare

1. Mirëmban funksionimin e sistemit, duke u lejuar pjesëmarrësve qasje në sistem në përputhje me orët e punës së sistemit;.
2. Përcakton plane emergjente, të cilat sigurojnë përmbushjen në kohë të proceseve ditore të sistemit, në rrethana të paparashikuara.
3. Administron sistemin duke ju mundësuar pjesëmarrësve qasje të barabartë, duke u bazuar në mekanizma të sigurt për mbrojtjen e qasjes ndaj tij, për vërtetimin e dërguesit të udhëzimit të pagesës, për mbrojtjen e besueshmërisë dhe të konfidencialitetit të informacionit të marrë dhe të ruajtur nga SPN.
4. Përcakton procedurat ditore të hapjes-mbylljes, arkivimit dhe backup-it të sistemit.
5. Përcakton orët operuese të SPN.
6. Përcakton përfshirjen e pjesëmarrësve në sistem dhe kryen procedurat e anëtarësimit dhe certifikimit të një pjesëmarrësi të ri në sistem.
7. Administron sigurinë e sistemit.
8. Monitoron sistemin e pagesave ndërbankare dhe veçanërisht:
 - 8.1. gjendjen funksionale të sistemit;
 - 8.2. shlyerjen e pagesave;
 - 8.3. ndërlidhjet e SPN-së me sistemet e tjera;
 - 8.4. gjendjen e dërgim/pranimit të mesazheve të transaksioneve të pagesave;
 - 8.5. gjendjen e lidhjes VPN dhe SWIFTNet;
 - 8.6. statusin e çdo llogarie teknike dhe pozicionet neto në çdo kohë;

- 8.7. mesazhet e pagesave të importuara dhe statusin e tyre;
- 8.8. gjendjen e llogarisë së shlyerjes së pjesëmarrësve;
- 8.9. pagesat e kryera nga/për një llogari;
- 8.10. transaksionet e pagesave në pritje në radhën e një pjesëmarrësi.

Neni 6

Mbikëqyrja e sistemit të pagesave ndërbankare në Kosovë

1. Vlerëson dhe analizon kushtet aktuale të sistemit dhe rreziqet e lidhura me sistemin dhe jep rekomandime për përmirësimin e efikasitetit, të besueshmërisë, të sigurisë dhe të stabilitetit të sistemit.
2. Merr pjesë në hartimin e rregulloreve dhe metodave për reduktimin e rrezikut sistematik në përputhje me parimet dhe rekomandimet për sistemet me rëndësi sistemike.
3. Kryen kërkime në fushën e sistemeve të pagesave dhe shlyerjes, me qëllim zhvillimin e sistemit.
4. Ndërhyn për zhvillimin e SPN nëpërmjet:
 - 4.1. bashkëpunimit me pjesëmarrësit dhe autoritete të tjera në këtë fushë,
 - 4.2. koordinimit të aktiviteteve të pjesëmarrësve të sistemit,
 - 4.3. ndryshimeve të nevojshme të sistemit që janë në përputhje me objektivat e sigurisë dhe të efikasitetit; si dhe
5. Merr pjesë në administrimin e situatave të emergjencës, ku analizon shkaqet, karakteristikat teknike apo operative, si dhe efektet në sistemin e pagesave dhe atë financiar.

Neni 7

Sistemi i pagesave ndër-bankar dhe komponentët e tij

1. Sistemi i pagesave ndërbankare është sistem i automatizuar për transaksionet e pagesave (ATS) në Republikën e Kosovës.
2. SPN siguron, shlyerje në baza bruto të pagesave individuale dhe urgjente, shlyerjen e pozicioneve neto për urdhërtransferet në grumbull dhe shlyerjen e letrave me vlerë që pranohen nga Sistemi i Regjistrimit Kontabël (SRK) në BQK.
3. Sistemi qendror i SPN-it, përfshinë:
 - 3.1. komponentin e RTGS-së, për procesim të pagesave me vlera të mëdha dhe pagesave urgjente;
 - 3.2. komponentin e ACH-së, për procesim të pagesave me vlera të vogla;
 - 3.3. komponentin e PO-së, për procesim manual të pagesave, në rast të mos funksionimit të komponentit “Gateway” për ndërlidhje automatike.
4. SPN mundëson shkëmbimin e mesazheve të urdhërtransfereve sipas standardit ndërkombëtar ISO 20022 përmes lidhjeve të dyfishta të rrjetit, VPN dhe SWIFT.
5. Komponenti i pjesëmarrësve për komunikim me SPN përfshinë:

- 5.1. gateway-in, për shkëmbim automatik të mesazheve në mes SPN dhe sistemit të bankave komerciale;
- 5.2. stacionet punuese (kompjuter), për ndërlidhje në SPN të pjesëmarrësve përmes ueb shfletuesit.

Neni 8

Informacioni nga Sistemi i Pagesave Ndërbankare

1. SPN siguron informacion në kohë reale në lidhje me:
 - 1.1. likuiditetin e sistemit bankar;
 - 1.2. vlerën dhe vëllimin e transaksioneve të pagesave individuale dhe në grup të shlyera për çdo pjesëmarrës;
 - 1.3. transaksionet e pagesave individuale dhe në grup në pritje për t'u ekzekutuar;
 - 1.4. fondet e mjaftueshme për llogarinë e shlyerjes së çdo pjesëmarrësi të sistemit;
 - 1.5. vlerën dhe vëllimin total të transaksioneve të pagesave individuale dhe në grup në pritje për çdo pjesëmarrës në sistem.
 - 1.6. përmbajtjen e file-ve të transaksioneve të pagesave individuale dhe në grup;
 - 1.7. pozicionet neto për shlyerje.

Neni 9

Shlyerja e transaksioneve të pagesave nëpërmjet RTGS-së

1. Nëpërmjet RTGS-së, ekzekutohet shlyerja në EURO:
 - 1.1. e transaksioneve të pagesave midis pjesëmarrësve në sistem;
 - 1.2. e transaksioneve të pagesave me vlerë të pakufizuar;
 - 1.3. e udhëzimeve neto të transaksioneve të pagesave nga komponenti ACH;
 - 1.4. e transaksioneve të letrave me vlerë;
 - 1.5. e detyrueshme:
 - 1.5.1. kërkesave për shlyerje nga sisteme të tjera pagesash;
 - 1.5.2. transaksioneve të pagesave mes bankave dhe klientëve të pjesëmarrësve;
 - 1.5.3. transaksioneve të pagesave të barabarta ose më të mëdha se kufiri i përcaktuar për pagesat me vlerë të madhe;
 - 1.5.4. transaksioneve të pagesave që lidhen me interesat dhe me tarifatat e aplikuara nga BQK;
2. Shlyerja e një pagese kryhet në momentin e pranimit të transaksionit të pagesës nga SPN, në rast se pjesëmarrësit sigurojnë një sasi të mjaftueshme fondesh për të mbuluar shlyerjen.
3. Tërheqja e transaksioneve të pagesave nuk mund të kryhet pas ekzekutimit të shlyerjes së saj, por mund të kthehet nga pala pranuese.

Neni 10

Ekzekutimi i pagesave nëpërmjet ACH- së

1. Nëpërmjet komponentit të ACH-së, ekzekutohet kliringu vetëm i transaksioneve të pagesave në grup, si vijon:

- 1.1. që kanë vlerë deri në 10,000.00 Euro. Ky kufi nuk vlen për tipin e pagesave masive (pagesat me UNIREF) dhe për Kos Giro;
- 1.2. të nënshkruar në mënyrë digjitale dhe të formatuar në përputhje me formatin ISO20022.
2. Pjesëmarrësit dërgojnë transaksionet e pagesës në sistemin ACH në formën e file-ve.
3. Sistemi ACH proceson pagesat në grup.
4. Përbërja e një grupi të transaksioneve të pagesave mund të jetë:
 - 4.1. transaksion i pagesës me vlerë të vogël (transfer krediti, e nisur nga një bankë urdhëruese);
 - 4.2. debitim direkt (transfer debiti, e nisur nga një bankë përfituese);
 - 4.3. refuzim debitimesh direkte.
5. Transaksionet e pagesës në një grup të gjitha kanë të njëjtën datë valutë, të njëjtën bankë përfituese dhe të njëjtin tip pagese.
6. Pjesëmarrësi siguron fonde të mjaftueshme në llogarinë e tij të shlyerjes, në mënyrë që udhëzimi i shlyerjes neto i gjeneruar nga ACH të shlyhet menjëherë, në fund të çdo seance të kliringut. Grupi i transaksioneve të pagesave, i miratuar gjatë një sesioni të kliringut nuk mund të tërhiqet (anulohet).

Neni 11

Barazimi, kontrolli dhe raportimi

1. Sistemi i Pagesave Ndërbankare i ruan log file në afate kohor prej 12 muaj.
2. Të dhënat e SPN-së janë të qasshme nga pjesëmarrësit për një periudhë prej 5 vite nga data e krijimit të këtyre të dhënave;
3. BQK me kërkesë të pjesëmarrësit harton brenda pesë ditëve pune nga dita e parashtrimit të kërkesës, një raport informues për të dhënat e kërkuara për periudhën më të hershme se afati i lartpërmendur.
4. SPN prodhon raporte përmbledhëse për barazim, në fund të çdo dite pune.
5. SPN ofron raporte operacionale gjatë gjithë ditës së punës, të cilat mund të përdoren për qëllime kontrolli nga BQK dhe pjesëmarrësit e tjerë.
6. Përmbajtja e raporteve dhe mënyra e përdorimit të tyre përshkruhen në manualin e përdoruesit të sistemit, ofruar nga prodhuesi i SPN-së.
7. BQK nxjerrë raporte në mënyrë automatike nga databaza e SPN-së në çfarëdo kohe dhe për këtë qëllim, ajo ka qasje në të gjitha të dhënat për pjesëmarrësit.

Neni 12

Pjesëmarrësit në Sistemin e Pagesave Ndërbankare

1. Pjesëmarrësit në kliring dhe shlyerje në SPN janë:
 - 1.1. BQK;

- 1.2. Bankat komerciale;
- 1.3. Departamenti i Thesarit, Ministria e Financave;
- 1.4. Fondet pensionale të licencuara nga BQK;
- 1.5. Agjencia e Financimit Shëndetësor/Fondi i Sigurimeve Shëndetësore;
- 1.6. Operator të sistemeve të pagesave të licencuar nga BQK.

Neni 13

Anëtarësimi në sistemin e pagesave ndër-bankare

1. Pjesëmarrësit duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme për anëtarësim në SPN:
 - 1.1. të kenë hartuar rregulla të brendshme operimi për pjesëmarrje në SPN-n;
 - 1.2. të kenë personel të kualifikuar dhe të trajnuar për operimin në SPN;
 - 1.3. të kenë nënshkruar marrëveshjen për pjesëmarrje në SPN;
 - 1.4. të marrin pjesë në SPN vetëm nëpërmjet zyrave qendrore.

Neni 14

Kushtet për pranim në sistemin e pagesave ndër-bankare

1. Pjesëmarrësi mund të anëtarësohet në RTGS CUG pas plotësimit paraprak të kushteve të mëposhtme:
 - 1.1. të ketë nënshkruar një kontratë për operimin në SWIFT dhe t'i jetë caktuar Kodi BIC nga SWIFT;
 - 1.2. t'i jetë miratuar kërkesa për t'u bërë anëtar i SPN-së, nga BQK-ja.

Neni 15

Procedura për anëtarësim në SPN

1. Institucioni paraqet një kërkesë me shkrim për anëtarësimin e tij në Sistemin e pagesave ndër-bankare, pranë BQK-së;
2. BQK shqyrton kërkesën e institucionit dhe kërkon sqarime plotësuese sipas nevojës brenda 90 dite kalendarike nga dita e parashtrimit të kërkesës;
3. Në rast të miratimit të kërkesës, BQK brenda një jave nga dita e miratimit, informon institucionin për përmbajtjen e kësaj rregullore si dhe për minimumin e kërkesave teknike që ai duhet të përmbushë sipas udhëzimeve dhe standardeve të SPN-së.
4. BQK në bashkëpunim me institucionin, përcaktojnë dhe zbatojnë procedurat e anëtarësimit.
5. BQK trajnon dhe organizon testimet për përdoruesit e institucionit.
6. Institucioni për pjesëmarrje plotëson formularin përkatës për pjesëmarrje në sistem.
7. Institucioni e nënshkruan marrëveshjen e pjesëmarrjes në Sistemin e Pagesave Ndërbankare me BQK-në.
8. BQK kryen veprimet e saj për regjistrimin e pjesëmarrësit në SPN, si dhe krijimin e përdoruesve dhe dorëzimin e pajisjeve të sigurisë për pjesëmarrësin.

9. BQK do t'i njoftojë të gjithë pjesëmarrësit e SPN-së për emrin, adresën e saktë (kodin BIC) të pjesëmarrësit të ri, si dhe për datën në të cilën pjesëmarrësit në fjalë do t'i jepet qasje në SPN, 10 ditë pune para fillimit të aktivitetit.
10. BQK siguron lidhjen me VPN dhe pajisjet e nevojshme.

Neni 16

Kufizimi i përkohshëm në Sistemin e Pagesave Ndërbankare

1. BQK ka të drejtë të kufizojë përkohësisht një pjesëmarrës në SPN.
2. Qaset në sistem, por nuk mund të shlyejë pagesa nga/për pjesëmarrësit e tjerë.
3. Në rastet kur verifikohet paaftësi e pjesëmarrësit për ekzekutimin e një kërkesë për shlyerje.
4. BQK vendos për heqjen e kufizimeve të vendosura atëherë kur pjesëmarrësi siguron në llogarinë e tij të shlyerjes, fonde të mjaftueshme për përmbushjen e të gjitha detyrimeve në SPN.
5. BQK njofton pjesëmarrësit menjëherë për heqjen e kufizimeve me anë të shkresës zyrtare apo përmes SWIFT mesazhit Camt.998.

Neni 17

Pezullimi i qasjes të pjesëmarrësit në Sistemin e Pagesave Ndër-bankare

1. BQK ka të drejtë të pezullojë qasjen e një pjesëmarrësi në SPN, në rast se:
 - 1.1. pjesëmarrësi nuk siguron fondet e mjaftueshme deri në ditën vijuese të ditës në të cilën ka marrë njoftimin për kufizimin e përkohshëm të qasjes së tij në SPN sipas nenit 16;
 - 1.2. vëren se qasja e mëtejme në sistem nga pjesëmarrësi mund të përbëjë kërcënim të ruajtjes së stabilitetit të sistemit financiar.
 - 1.3. BQK njofton për vendimin e pezullimit të qasjes të një pjesëmarrësi në SPN me shkresë zyrtare apo/dhe me mesazh SWIFT Camt.998 pjesëmarrësit e drejtpërdrejtë të SPN-së.
2. BQK vendos për heqjen e pezullimit atëherë kur pjesëmarrësi siguron në llogarinë e tij të shlyerjes, fonde të mjaftueshme për përmbushjen e të gjitha detyrimeve të tij në SPN.
3. BQK njofton pjesëmarrësit menjëherë për heqjen e pezullimit.

Neni 18

Përrjashtimi i pjesëmarrësve nga sistemi i pagesave ndër-bankare

1. BQK vendos për përrjashtimin e një pjesëmarrësi nga sistemi SPN, në rastet e paraqitura si më poshtë:
 - 1.1. me kërkesë me shkrim të vetë pjesëmarrësit dhe pas miratimit të saj nga BQK;
 - 1.2. pjesëmarrësi bashkohet me një apo disa banka;

- 1.3. pjesëmarrësi të cilit i është pezulluar qasja në SPN, nuk siguron fonde të mjaftueshme në llogarinë e tij të shlyerjes brenda ditës pasardhëse nga data e pezullimit;
 - 1.4. pjesëmarrësi nuk i respekton dispozitat e kësaj rregullore;
 - 1.5. pjesëmarrësi vendoset në proces likuidimi dhe i revokohet licenca nga BQK;
 - 1.6. pjesëmarrësi nuk shfrytëzon sistemin SPN-së për dërgim ose pranim të transaksioneve të pagesave brenda 12 muajve.
2. BQK njofton pjesëmarrësin me anë të shkresës zyrtare dhe përmes mesazhit të gjeneruar nga SWIFT Camt.998 lidhur me vendimin e përjashtimit të tij nga SPN-ja.
 3. BQK mbyll llogarinë e pjesëmarrësit të përjashtuar.

Neni 19

Detyrimet e pjesëmarrësve në Sistemin e Pagesave Ndërbankare

1. Të zbatojnë rregullat dhe procedurat e SPN-së.
2. Të qasen në SPN në çdo kohë gjatë ditës së operimit, duke respektuar oraret e tij të punës;
3. Të administrojnë sistemet e tij lokale për të siguruar vazhdimësinë dhe dërgimin e udhëzimeve të pagesave në SPN;
4. Të mos lejojnë personelin e përkohshëm apo të jashtëm të operojë në SPN;
5. Të njoftojnë menjëherë në BQK në rast të lëvizjes së personelit për anulimin e certifikatës së përdoruesit që ka operuar në SPN;
6. Të hartojnë procedura të brendshme për sigurinë dhe mbrojtjen e sistemit, duke përfshirë procedurat organizative (burimet njerëzore dhe pajisjet kompjuterike), në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje.
7. Të raportojnë menjëherë në BQK për parregullsi të vërejtur apo të dyshuar të sigurisë në SPN.
8. Të kanalizojnë pagesat në SPN, vetëm mbi bazën e një dokumenti të vlefshëm justifikues.
9. Të sigurojnë integritetin e transaksioneve të pagesave dhe qasjeve të përdoruesve brenda institucioneve përkatëse;
 - 9.1. duke caktuar lokacionin për qasje primare dhe sekondare (backup) në SPN, vetëm aty ku ka kushte të përshtatshme për mjete digjitale dhe të telekomunikimit, si dhe të ekzistojë siguria që funksionimi i SPN-së nuk do të jetë subjekt i ndërprerjeve apo i ndërhyrjeve të shkaktuara nga faktorët e brendshëm apo të jashtëm;
 - 9.2. duke zbatuar parimin “*katër sytë*” për autorizimin e transaksionit të pagesës, duke siguruar përdorues të ndryshëm për përfshirjen e të dhënave dhe aprovimin e tyre;
 - 9.3. duke kryer procedura identifikuese në çdo hallkë të komunikimit midis sistemeve të brendshëm të tij dhe SPN-së;

- 9.4. duke u bërë subjekt kontrolli nga personeli mbikëqyrës për çdo pagesë të refuzuar, të korigjuar apo e fshirë;
 - 9.5. duke u regjistruar të gjitha komunikimet elektronike që lidhen me transaksionet e pagesave, duke shënuar kohën e transmetimit.
10. Të ruajnë regjistrimet e transaksioneve të pagesave në kopje letër dhe në format elektronike për një periudhë jo më pak se pesë vite, sipas standardeve dhe rregullave kontabël në fuqi në BQK.
 11. Të hartojnë një plan emergjence, i cili garanton përmbushjen në kohë të veprimeve ditore të SPN në rrethana të paparashikuara.
 12. Të kryejnë vlerësime periodike të integritetit dhe të qëndrueshmërisë së pajisjeve të tyre të brendshme që lidhen me SPN-në.

Neni 20

Qasja e pjesëmarrësve në Sistemin e Pagesave Ndër-bankare

1. Çdo pjesëmarrës zotëron një ose më shumë 'kompjuter' për komunikim on-line në SPN;
2. Pjesëmarrësit mbajnë përgjegjësi për funksionimin e 'kompjuterit' përkatës të tyre.
3. Nëpërmjet 'kompjuterit', pjesëmarrësit mund të kryejnë veprimet e mëposhtme:
 - 3.1. qasje on-line të sistemit:
 - 3.1.1. për verifikimin e mjaftueshmërisë së fondeve në llogarinë e tij të shlyerjes dhe aktivitetit të pagesave;
 - 3.1.2. për marrjen e informacionit mbi radhën e tij të transaksioneve të pagesave,
 - 3.2. administrim on-line të radhës së tij të pagesave;
 - 3.3. monitorim i statusit të SPN.

Neni 21

Informacioni i nevojshëm në mesazhet ISO 20022

1. Në të gjitha rastet, mesazhet së paku duhet të përmbajnë:
 - 1.1. përcaktimin e informatave për debitorin dhe kreditorin;
 - 1.2. referencën e transaksionit të pagesës;
 - 1.3. datë valuta e pagesës;
 - 1.4. shumën e shprehur në EURO.
2. Kombinimi i numrit të referencës së bashku me shumën e pagesës dhe me kodin SWIFT BIC të bankës përfituese, janë unike për bankën urdhëruese brenda ditës së punës.
3. SPN pranon transaksionet e pagesave me datë valute të ardhme deri në 5 (pesë) ditë pune nga data e dërgimit të mesazhit.
4. Transaksionet e pagesës me datë valutë të njëjtë me datën e ditës së punës në të cilën janë dërguar dhe pranuar nga SPN, ekzekutohen po atë ditë.

5. Transaksionet e tjera të pagesës të pranuar nga SPN, ruhen derisa dita e punës së SPN-së të përputhet me datë valutën e përcaktuar nga pjesëmarrësi.
6. Nëse datë valuta nuk i përket një dite pune të SPN-së, ky i fundit refuzon transaksionet e pagesave të pranuar për atë ditë.

Neni 22

Modifikimet në orët e punës së sistemit

1. BQK mund të zgjat apo reduktoj orët e punës të SPN-së në situata të paparashikuara emergjente,
2. Pjesëmarrësit njoftohen për çdo ndryshim të orarit me mesazh SWIFT Camt.998, me e-mail të zakonshëm.

Neni 23

Kontrolli për mjaftueshmërinë e fondeve

1. Transaksion i pagesës ekzekutohet vetëm në rast se ka fonde të mjaftueshme në llogarinë që debitohet.
2. Mjaftueshmëria e fondeve në llogarinë e pjesëmarrësit përcaktohet nga gjendja e llogarisë si dhe nga minimumi i rezervës së detyruar.
3. Pjesëmarrësit monitorojnë gjendjen e llogarisë përkatëse dhe marrin masa për sigurimin e likuiditeteve të nevojshme për shlyerjen e transaksioneve të pagesave.
4. Llogaritë e dy pjesëmarrësve të përfshirë në pagesë debitohen dhe kreditohen respektivisht, duke gjeneruar mesazhet konfirmuese, sipas formatit përkatës të SPN-së.
5. Një transaksion pagese konsiderohet që ka hyrë në SPN-në kur të ketë marr statusin “*received*” prej tij dhe konsiderohet i parevokueshëm.
6. Në rastet e procedurave për paaftësi paguese të pjesëmarrësve, çështjet që lidhen me finalizimin e shlyerjes rregullohen në pajtim me rregullativën përkatëse në BQK-së.

Neni 24

Radha e pagesave

1. Pagesat, të cilat nuk mund të ekzekutohen për shkak të pamjaftueshmërisë së fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, vendosen nga SPN-ja në radhë pritjeje dhe rikontrollohen nga sistemi sa herë që të dhënat mbi fondet në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, ndryshojnë.
2. Radhitja e pagesave dhe kontrolli për mjaftueshmërinë e fondeve, kryhet mbi bazën e metodës FIFO dhe mbi bazën e përparësisë së dhënë transaksioneve të pagesave nga pjesëmarrësit.
3. Ndryshimi i kësaj radhitje mund të bëhet vetëm në rastet e parashikuara në nenin 26 të kësaj rregullore.

Neni 25
Nivelet e përparësisë

1. Çdo pagese i jepet një nga nivelet e mëposhtme të përparësisë:
 - 1.1. niveli i parë i jepet shlyerjes së udhëzimit neto;
 - 1.2. niveli i dytë i jepet pagesave të iniciuara nga BQK;
 - 1.3. niveli i tretë i jepet pagesave të dërguara me prioritet urgjent nga pjesëmarrësit;
 - 1.4. niveli i katërt i jepet pagesave të dërguara me prioritet normal nga pjesëmarrësit.

Neni 26
Ri' klasifikimi i pagesave në radhë

1. Me përjashtim të udhëzimeve për shlyerje neto, kthimin e kredive brenda ditore dhe pagesat e iniciuara nga BQK, çdo pjesëmarrës mund të bëjë riklasifikimin e pagesave të veta nga statusi urgjent në statusin normal dhe anasjelltas, duke ndryshuar renditjen e pagesave në radhë.
2. Çdo pjesëmarrës mund të ndryshojë renditjen e pagesave të veta, të cilat janë ende të pashlyera në radhë, brenda të njëjtës përparësi.
3. Riklasifikimi i pagesave në radhë mund të kryhet, gjithashtu nga BQK kur pjesëmarrësi ka kërkuar riklasifikim.

Neni 27
Fshirja e një pagese në radhë

1. Gjatë ditës së punës BQK mund të fshijë një pagesë në radhë për sa kohë që pagesa nuk është shlyer:
 - 1.1. me kërkesë të specifikuar të pjesëmarrësit;
 - 1.2. kur BQK vlerëson se pjesëmarrësi për shkak të problemeve teknike, nuk mund ta administrojë radhën përkatëse.
2. Gjatë mbylljes së ditës, nëse ka pagesa të pashlyera në radhën e një pjesëmarrësi, ato fshihen automatikisht nga SPN dhe pjesëmarrësi informohet me mesazh SWIFT për fshirjen e tyre.

Neni 28
Administrimi i pagesave ne grup

1. Pjesëmarrësit krijojnë ose importojnë nga sistemet e tyre të brendshme transaksionet e pagesave në sistemin ACH, i cili më pas të njëjtat i grupon të ndara për çdo bankë përfituese;
2. Pjesëmarrësit kujdesen që çdo grup i transaksioneve të pagesave të ketë një numër unik reference.

3. Çdo transaksion i pagesës në grup i refuzuar nga ACH, mund të ridërgohet në sistem pas korigjimit të tij nga pjesëmarrësi përkatës. Grupi i ridërguar duhet të ketë një numër të ri të referencës.
4. Sistemi ACH përpunon grupet e transaksioneve të pagesave me vlerë të vogël sipas radhës në të cilën janë dërguar (sipas metodës FIFO).
5. Grupet e transaksioneve të pagesave që transmetohen tek banka përfituese pas shlyerjes së pozicioneve neto në RTGS, në fund të sesionit të kliringut në sistemin ACH, kanë nënshkrimin digjital të urdhëruesit të transaksionit të pagesës.
6. Grupet me transaksionet e pagesave të debitimit direkt realizohen në sesionin e fundit të kliringut të datë valutës.

Neni 29

Vërtetimi i pagesave në grup

1. Transaksionet e pagesave në grup që dështojnë në procesin e vërtetimit refuzohen nga SPN.
2. SPN njofton pjesëmarrësin për grupet e transaksioneve të pagesave të pranuar apo të refuzuara nëpërmjet file-ve të dërguar në sistem. Mesazhi i refuzimit përmban numrin e referencës së grupit të refuzuar, arsyet e refuzimit dhe kodin e gabimit përkatës.
3. SPN vërteton transaksionet e pagesave në grup sipas kriterëve të mëposhtme:
 - 3.1. të gjitha grupet, duhet të kenë nënshkrimin digjital;
 - 3.2. kodet BIC për pjesëmarrësit duhet të jenë në listën e pjesëmarrësve;
 - 3.3. të gjitha transaksionet e pagesave brenda një grupi duhet të kenë të njëjtën datë valutë dhe të njëjtin pjesëmarrës urdhërues/debitor;
 - 3.4. asnjë transaksion të pagesës me vlerë të vogël ose debitim direkt nuk duhet të ketë vlerë më të madhe se kufiri i sipërm i vendosur nga BQK;
 - 3.5. grupet me transaksionet e pagesave me vlerë të vogël dërgohen brenda orareve të caktuara të operimit të SPN-së;
 - 3.6. numri i referencës së një grupi të transaksioneve të pagesave duhet të jetë unik.

Neni 30

Procedurat e operimit për sesionet e kliringut

1. Gjatë një dite pune, në komponentin ACH zhvillohen tri ose më shumë seanca kliringu.
2. Sistemi ACH për pjesëmarrësit gjeneron informacionet e mëposhtme:
 - 2.1. raportet e ditës paraardhëse;
 - 2.2. fillimin e seancës së kliringut;
 - 2.3. fillimin e pranimit të file-ve;
 - 2.4. fundin e pranimit të file-ve;
 - 2.5. dërgimin e shlyerjes neto në SPN;
 - 2.6. përfundimin e sesionit;
 - 2.7. ndryshimet e bëra në prerjen përfundimtare, në orarin e ditës së punës, në kalendar, modifikimin e statusit të një pjesëmarrësi në sistem;

- 2.8. raportet e fundit të ditës;
 - 2.9. raportet që gjenerohen në shlyerje;
 - 2.10. raportin e faturimit mujor;
 - 2.11. shtimin, fshirjen e pjesëmarrësve në sistem.
3. Refuzohen automatikisht nga sistemi ACH:
 - 3.1. grupet e transaksioneve të pagesave me vlerë të vogël, të cilët nuk janë aprovuar deri në fund periudhës së pranimit të file-eve të seancës së fundit të kliringut;
 - 3.2. grupet me transaksione debitimesh direkte dhe refuzime debitimesh direkte, të cilët nuk janë aprovuar deri para kryerjes së prerjes përfundimtare.
 4. Transaksionet e pagesave në grup, me madhësi mbi 10 mijë transaksione të pagesave, duhet të dërgohen nga cilido pjesëmarrës më së largu 30 minuta para mbylljes së sesionit të fundit të kliringut.

Neni 31

Zgjidhja e situatës së ‘Gridlock’-ut

1. BQK ndërhyt me qëllim të zgjidhjes së situatës Gridlock nëpërmjet mekanizmit të ‘Gridlock’-ut.
2. SPN aplikon mekanizmin e Gridlock-t për të zgjedhur pagesat, shlyerja e të cilave është e mundur mbi bazën e kliringut dy apo shumëpalësh. Kjo ndërhyrje realizohet vetëm në kushtet e ruajtjes së radhitjes FIFO të transaksioneve të pagesave.
3. SPN aktivizon në mënyrë automatike mekanizmin e Gridlock-ut, në intervale të paracaktuara kohore.
4. BQK mund të aktivizojë manualisht mekanizmin e Gridlock, në rastet kur e vlerëson të nevojshme.

Neni 32

Pagesat e refuzuara gjatë ditës

1. Refuzohen në mënyrë automatike nga sistemi SPN-së:
 - 1.1. transaksionet e pagesave për llogari të klientëve të pjesëmarrësve, të cilat hyjnë në këtë sistem pas përfundimit të orarit për këtë lloj të pagesave;
 - 1.2. transaksionet e pagesave ndërmjet pjesëmarrësve, të cilat hyjnë në sistem pas përfundimit të orarit për pagesa.

Neni 33

Shlyerjet neto të transaksioneve të pagesave

1. Udhëzimet për shlyerjet neto të transaksioneve të pagesave që ekzekutohen në SPN rrjedhin nga rezultati i kliringut të komponentit ACH.
2. Shlyerja e udhëzimeve neto realizohet vetëm në rast se të gjithë pjesëmarrësit me pozicione neto debitorë, kanë fonde të mjaftueshme në llogaritë e tyre të shlyerjes.

3. Pjesëmarrësit marrin masa për sigurimin e fondeve të mjaftueshme në llogaritë e tyre përkatëse të shlyerjes, për shlyerjen e menjëhershme të detyrimeve të tyre neto.
4. Çdo pjesëmarrës cakton një person kontakti për BQK-në, për rastet kur shlyerja neto bëhet e pamundur për shkak të pamjaftueshmërisë së fondeve në llogarinë e tyre të shlyerjes.
5. Mbyllja e orarit në SPN shtyhet manualisht nga BQK, deri në finalizimin e kërkesave për shlyerjen e udhëzimeve neto.

Neni 34

Banka Qendrore e Kosovës si pjesëmarrëse në SPN

1. BQK kryen transaksionet e pagesave si në vijim:
 - 1.1. transaksionet e pagesave që lidhen me pasqyrimin e emetimit dhe maturimit të letrave me vlerë në SPN;
 - 1.2. tërheqjet dhe depozitimet në para të gatshme për veprimet e iniciuara nga BQK-ja si dhe pagesat e tyre që rrjedhin nga veprimtaria operacionale;
 - 1.3. pagesat e interesave dhe të gjobave të aplikueshme sipas dispozitave të nxjerra nga BQK;
 - 1.4. pagesat nga MF/Thesari dhe klientët tjerë të BQK-së;
 - 1.5. pagesat e BQK-së si pjesëmarrëse në sistemin SPN, të cilat burojnë nga veprimtaria e saj operative.

Neni 35

Kthimi i transaksioneve të gabuara

1. Një bankë përfituese është subjekt i një procedure për kthim të transaksionit të pranuar nga një bankë urdhëruese:
 - 1.1. nëse banka përfituese nuk është në gjendje të transferojë fondet në llogarinë e klientit për shkak të:
 - 1.1.1. udhëzimeve të pasakta ose kontradiktore të llogarisë ;
 - 1.1.2. mbylljes së llogarisë për të cilën janë destinuar këto fonde.
2. Banka përfituese kthen transaksionet e pagesave të parashikuara nën pikën 1.1 të këtij neni tek banka urdhëruese, brenda ditës pasardhëse të punës.
3. Gjatë kthimit të transaksionit të gabuar, banka përfituese duhet të përfshijë të gjitha elementet e transaksionit të pagesës që ka pranuar, si dhe të përshkruajë arsyen e kthimit.

Neni 36

Llogaritë në Sistemin e Pagesave Ndër-bankare

1. Secila bankë pjesëmarrëse ka një llogari në SPN dhe nënlllogaritë teknike të rezervës. Fondet mund të zhvendosen nga llogaria e shlyerjes tek llogaritë e rezervave, të cilat janë formë e nënlllogarisë së shlyerjes. Bilanci i llogarisë së shlyerjes pa shumat e mbajtura në

llogaritë rezervë, është shuma e fondeve në dispozicion për qëllime të përgjithshme të shlyerjes.

2. Llogaria e shlyerjes do të përdoret për operacionet në SPN. Llogaritë e shlyerjes nuk mund të kalojnë në bilanc negativ. Llogaria rrjedhëse e mbajtur në librin kryesor të BQK-së do të përditësohet me bilancin e llogarisë së shlyerjes në SPN në fund të ditës për secilin pjesëmarrës.
3. Çdo lëvizje ose përmirësim në bilancin e llogarisë rrjedhëse bankare në librin kryesor të kontabilitetit në BQK, që ndodh pas përfundimit të ditës dhe para fillimit të ditës tjetër në SPN, pasqyrohet në llogarinë e shlyerjes së SPN-së. Në momentin kur SPN hapet për punë ditën e ardhshme, këto transaksione në sistemin SPN-së nuk mund të regjistrohen me datë valute të ditës paraprake.

Neni 37

Mbështetja për kredi brenda ditës

1. Kredia brenda ditës mund të sigurohet nga BQK kundrejt kolateralit në formën e letrave me vlerë të negociueshme të Qeverisë që mbahen në SRK.
2. SRK njofton SPN për vlerën e zotimeve të mbajtura për secilin pjesëmarrës. SPN mban këtë vlerë në një llogari të kolateralit për secilin pjesëmarrës. Kjo vlerë pastaj është në dispozicion të SPN-së për t'i tërhequr automatikisht gjatë ditës, për të krijuar automatikisht një kredi brenda ditore deri në vlerën e kolateralit të zotuar. Kredia brenda ditore përdoret për të rritur vlerën e mjeteve të disponueshme në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
3. Në rastet e aplikimit të kredisë brenda ditore, pjesëmarrësit duhet të sigurojnë fonde të mjaftueshme që nga prerja fillestare deri në prerjen përfundimtare.

Neni 38

Bilanci minimal kreditor brenda ditës

1. Bazuar në rregulloren mbi Minimumin e Rezervave të Bankës, BQK cakton një bilanc minimal në llogarinë e bankave pjesëmarrëse. Në sistemin e SPN-së ky bilanc mbahet në nën-llogarinë e rezervës së detyruar dhe mjetet nga kjo llogari nuk mund të përdoren për qëllime të shlyerjes.

Neni 39

Ngjarjet e paparashikuara

1. Ngjarjet e paparashikuara klasifikohen si më poshtë:
 - 1.1. ndërprerja e komunikimit pranë pjesëmarrësit;
 - 1.2. ndërprerja e komunikimit në VPN dhe SWIFTNet pranë BQK-së;
 - 1.3. ndërprerje tjera të paparashikuara të sistemit SPN-së;

Neni 40

Ndërprerja e komunikimit tek pjesëmarrësit

1. Nëse një pjesëmarrës has në vështirësi teknike të cilat pengojnë procesimin e transaksioneve të pagesave ose monitorimin nëpërmjet kompjuter-it në SPN, ai njofton BQK-në brenda 30 minutave nga momenti i konstatimit të këtyre vështirësive.
2. Pjesëmarrësit njoftojnë menjëherë BQK-në për çdo ndryshim në rrethanat apo në kushtet e operimit me vështirësi.
3. Me marrjen e njoftimit nga pjesëmarrësi, BQK-ja shqyrton problemin dhe udhëzon pjesëmarrësin për mundësitë alternative brenda dy orëve nga njoftimi.

Neni 41

Ngjarje të paparashikuara në komunikim

1. Në raste të ndërprerjes së zgjatur të lidhjes me VPN dhe/apo SWIFTNet, BQK njofton pjesëmarrësit me e-mail ose telefon mbi ndërprerjen e sistemit, pjesëmarrësit qëndrojnë të lidhur në kompjuter-in e tyre në SPN, në mënyrë që të bëhet e mundur marrja e njoftimeve apo e udhëzimeve të nevojshme nga BQK.
2. Në raste kur është e pamundur të ri' vendoset lidhja me VPN dhe/apo SWIFT, pjesëmarrësit nën udhëzimet e BQK-së, sjellin/dërgojnë në BQK transaksionet e pagesave të ditës së punës, në mënyrë që të regjistrohen manualisht në SPN.
3. Në raste se paraqiten probleme për qasje në sistemin kryesor dhe qendrën e vazhdimësisë së biznesit të SPN-së, pjesëmarrësit sjellin në BQK pagesat e ditës së punës, në mënyrë që të regjistrohen manualisht në pikën e qasjes pranë SPN-së.

Neni 42

Ngjarje të paparashikuara me rrjetin

1. Në rast problemeve në lidhjet me VPN, vendoset në funksionim linja SWIFTNet.
2. Në rast të mosfunksionimit të të gjitha linjave, atëherë raportet e kërkuara nga pjesëmarrësit duhet të shpërndahen me mjete alternative (të printuara ose elektronike).

Neni 43

Regjistrim i ngjarjeve të paparashikuara

1. Çdo pjesëmarrës regjistron menjëherë të gjitha ngjarjet e paparashikuara dhe problemet e vërejtura në sistem dhe i raporton ato në BQK më së largu brenda dy ditë pune.

Neni 44

Kalimi në qendrën për vazhdimësi të biznesit

1. BQK kryen së paku një herë në vit, testimet e procedurave për kalim në qendrën për vazhdimësi të biznesit.
2. BQK njofton pjesëmarrësit për kalimin e operacioneve në qendrën për vazhdimësi të biznesit dhe për çdo veprim që ata duhet të ndërmarrin, jo më vonë se tri ditë pune para datës së testimit.

Neni 45

Ndërprerja e Sistemit të Pagesave Ndër-bankare

1. BQK mund të ndërpret pjesërisht apo tërësisht funksionimin e SPN-së, në rrethana kur vazhdimi i funksionimit të tij do të kishte ndikim negativ mbi stabilitetin e sistemit, duke njoftuar pjesëmarrësit menjëherë.
2. Gjatë periudhës së ndërprerjes së funksionimit të sistemit, operacionet zhvillohen sipas mënyrës së përcaktuar nga BQK.
3. BQK rivendos funksionimin e SPN sa më shpejt që të jetë e mundur, duke njoftuar menjëherë të gjithë pjesëmarrësit.

Neni 46

Administrimi i ndryshimeve dhe kontrolli ndaj tyre

1. Ndryshimet në sistemin SPN-së janë si më poshtë:
 - 1.1. ndryshime funksionale dhe teknike të SPN-së;
 - 1.2. ndryshime në standardet e SWIFT mesazheve;
 - 1.3. ndryshime në VPN.
2. BQK njofton dhe udhëzon pjesëmarrësit para zbatimit të ndryshimeve të planifikuara të SPN-së, kur këto ndryshime ndikojnë te pjesëmarrësi.
3. Ndryshimet apo përmirësimet e nevojshme në procedurat si dhe në dokumentacionin plotësues të sistemit SPN-së, u njoftohen pjesëmarrësve.
4. Çdo ndryshim testohet në sistemin për testim, para se të implementohet në sistemin kryesor të SPN-së.
5. Në rast ndryshimesh në operimin e SPN-së, lajmërohen paraprakisht të gjithë pjesëmarrësit, duke u dhënë kohën e nevojshme për t'u përgatitur si dhe për krijimin e kushteve të nevojshme për testimin e lidhjes së sistemeve të tyre me SPN-në.
6. BQK, kryesisht ose me kërkesë të argumentuar të pjesëmarrësit, mund të bëjë ndryshime në sistemin e SPN-së, me qëllim sigurimin e funksionimit normal të tij.
7. BQK pas shqyrtimit të kërkesës së argumentuar të pjesëmarrësit, e njofton atë për pranimin ose refuzimin e saj, duke e shoqëruar këtë njoftim me argumentimet përkatëse.

Neni 47

Personat e autorizuar

1. Secili pjesëmarrës dorëzon informacionin mbi personat e autorizuar që janë përgjegjës për komunikim me BQK në lidhje me:
 - 1.1. Konfigurimin e përdoruesve;
 - 1.2. Ndryshimin e profileve të përdoruesve;
 - 1.3. Fshirjen e përdoruesve nga sistemi;
 - 1.4. Menaxhimin e E-token dhe dërgimin tek përdoruesi i fundit;
 - 1.5. Raportimin e çështjeve operacionale dhe teknike;
2. BQK duhet të përditësoj listën e të gjithë personave të autorizuar të pjesëmarrësve, në një dosje të veçantë.
3. I njëjti person i një pjesëmarrësi mund të ushtrojë më shumë se një funksion brenda SPN-së me kusht që rolet të mos bien në konflikt me njëri-tjetrin.
4. Pjesëmarrësit në SPN njoftojnë menjëherë në BQK për çdo ndryshim në listën e personave të autorizuar.

Neni 48

Mbështetja për përdoruesit e Sistemit të Pagesave Ndër-bankare

1. BQK mban një qendër për mbështetjen e përdoruesve të SPN-së, ku pjesëmarrësit mund të adresohen për problemet e paraqitura gjatë ditës së punës të SPN-së.
2. BQK iu dorëzon me e-mail pjesëmarrësve informacionin për personat e kontaktit.
3. Për çdo kërkesë për pajisje sigurie (e-token), pjesëmarrësi paraqet kërkesën me shkrim në BQK.
4. BQK, çdo vit ripërtërin pajisjen e sigurisë (e-token) të përdoruesve të sistemit të pjesëmarrësve.
5. Në rast pamundësie të krijimit dhe fshirjes së një përdoruesi, pjesëmarrësi paraqet një kërkesë me shkrim në BQK, e cila e krijon/fshin këtë përdorues në/nga sistemi.
6. Në rast pamundësie të modifikimit dhe ndryshimit të fjalëkalimit të një përdoruesi, pjesëmarrësi paraqet një kërkesë me e-mail në BQK, e cila i kryen këto veprime.
7. Në rast të fshirjes së një përdoruesi, pjesëmarrësi duhet të sjellë në BQK pajisjen e sigurisë (e-token) për anulim.

Neni 49

Përgjegjësia për rastet e jashtëzakonshme

1. Pjesëmarrësit në sistem nuk mbajnë përgjegjësi për dëmet që rrjedhin nga mos përmbushja e detyrimeve të përcaktuara në këtë rregullore, që vijnë si pasojë e gjendjes së jashtëzakonshme, të luftërave, të demonstratave, fatkeqësive natyrore dhe për çdo rrethanë tjetër jashtë kontrollit të tyre, si dhe si pasojë e çdo force tjetër madhore.
2. Pjesëmarrësi që nuk është në gjendje të përmbushë detyrimet e veta për shkaqet e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, duhet:
 - 2.1. të njoftojë në BQK me shkrim mbi shkakun dhe shkallën që ka penguar atë në përmbushjen e detyrimeve;

- 2.2. të bëjë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të rifilluar përmbushjen e detyrimeve sa më shpejt që të jetë e mundur dhe njëkohësisht, të përpiqet të minimizojë efektet negative të shkaqeve të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni.

Neni 50

Konfidencialiteti

1. Pjesëmarrësit e sistemit duhet të:
 - 1.1. Zbatojnë rregullat dhe normat e konfidencialitetit të informacionit mbi të gjitha transaksionet e pagesave të pranuar nga Sistemi i Pagesave Ndërbankare;
 - 1.2. Pjesëmarrësit e SPN-së mund të shkëmbejnë informacione me çdo pjesëmarrës tjetër, në lidhje me çdo aspekt të funksionimit apo administrimit të këtij sistemi;
 - 1.3. Secili nga pjesëmarrësit trajnojnë personelin përkatës, i cili ka të drejta për përdorimin e informacionit mbi transaksionet e pagesave të pranuar në sistemin SPN-së për ruajtjen e konfidencialitetit mbi këtë informacion, në përputhje me rregullat e konfidencialitetit dhe me dispozitat e kësaj rregullore;
 - 1.4. BQK dhe pjesëmarrësit, ushtrojnë të njëjtin nivel përkujdesjeje, për mbrojtjen e informacionit të konsideruar si konfidencial nga një palë tjetër;
 - 1.5. Dispozitat e këtij neni zbatohen nga pjesëmarrësit dhe BQK, edhe pas mbylljes së llogarisë së shlyerjes së pjesëmarrësit.

Neni 51

Udhëzimet për funksionimin e Sistemit të Pagesave Ndër-bankare

1. Në kuadër të kornizës të përcaktuara në këtë rregullore, Bordi Ekzekutiv i Bankës Qendrore të Kosovës do të nxjerrë udhëzimet për funksionimin e Sistemit të Pagesave Ndërbankare.

Neni 52

Zbatimi, masat përmirësuese dhe dënimet

1. Çdo shkelje e dispozitave e kësaj Rregulloreje do të jetë subjekt i masave ndëshkuese, siç përcaktohet në Ligjin për BQK-në dhe Ligjin për Sistemin e Pagesave.

Neni 53

Hyrja në Fuqi

Kjo Rregullore hyn në fuqi më 1 korrik 2016

Kryetari i Bordit të Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës

Prof. Dr. Bedri Peci